

Članek v štiri letih in
v polovico vred ali
v dvanajsetih s poljščenjem
za devet let 25 dni,
za leta 22-24 dni, štiri leta
20 dni, kraven najostreje
4-5 dni. Naročila se pošlje
na upravništvo "Slovenski
Gospodar" v Me-
danu, Koroška cesta 5.
Kaj se dopiše do od-
govora. Naročila se pla-
čajo v naprej.
Pisarne Ljubljana št. 115.

Pocenostna številka stane 1 din.

Pošiljina plačana v gotovini.

Članek je v štiri letih
Koroška cesta št. 5. Naro-
čila se ne pošlje. Član-
ništvo sprejema naročila
izvredno in skrbno.
Cena tiskarstva po dogo-
voru. Za večkratno ogled
primeren popust. Naročila
naložimo se pošiljati
prejeto.
Časovni račun pošiljamo
vredno Ljubljana št. 115.
Telefon Ljubljana št. 254.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

19. letnik

Maribor, dne 7 decembra 1922

36. letnik

Filipov J.

Obsojeni in tepeni!

V Ljubljani so se vršile 3. decembra volitve za obč. svet, ki ga je vlada na prizadevanje dr. Žerjava in Hriberjarja razpustila, ker ni bil liberalen. Za izid volitev je vlada silno zanimanje; celo Pašič in Protič, seveda tudi Pribičević in Davidović so obračali svoje oči proti Ljubljani in izpraševali kaj bo in kako bo. Ker so se vršile volitve tudi pod geslom za in proti: avtonomiji Slovenije, so bili seveda pazni tudi Zagrebčani.

Borba in izid.

Za zmago so se borile štiri skupine in sicer: 1. okrog naše stranke zbrani delavci in obrtniki, torej organizirani pristaši Slov. ljudske stranke, del soc. demokratov pod vodstvom dr. Periča in pripadniki bivše komunistične stranke. 2. Dr. Žerjavovi liberalci (JDS). 3. Jugoslovanska zajednica, obstoječa iz narodnih socialistov in bogatih liberalnih trgovcev in advokatov ter konečno 4. Kristan-Bernotovi socialni demokratje.

Borba je bila zelo huda, napor liberalcev naravnost neverjeten. Izdajali so poleg «Jutra» še poseben dnevnik in razmetavali med volilce denar na debelo. Ravno tako so delali zajedničarji. Kljub vsemu temu pa je bil izid sledeči:

Pod vodstvom naše stranke skupina delovnega ljudstva 3952 glasov, zajednica 2819 glasov, Žerjavova JDS 1822 glasov in Kristanovi socialni demokratje 295 glasov. Na podlagi volilnega reda, ki ga je dr. Žerjav nalašč iztuhlat in izintrigiral za Ljubljano, da bi liberalci gospodarili še naprej, dobi prva skupina, to je naša stranka in njeni zavezniki 35 mandatov; med njimi je 20 naših, vse druge stranke dobe 14 mandatorov.

Kaj pomenijo te volitve?

S temi volitvami smo postali tudi v Ljubljani najmočnejša in najvplivnejša stranka. Brez nas se tudi v Ljubljani več gospodarilo ne bo. Izid ljubljanskih volitev pomeni sijajno zmago politične poštenosti in avtonomije ter popoln poraz in polom liberalcev. Ljubljanski volilci so zavrgli in obsodili delo in program liberalcev. Nad 40 let so gospodarili v Ljubljani liberalci, sedaj je padla tudi ta zadnja njihova trdnjava in Slov. ljudska stranka s svojim programom, s svojim čistimi rokami in poštenimi voditelji zmaguje!

Uresničile se je, kar je napovedal osebno poštenu bivši župan dr. Tavčar o Žerjavu in njegovem delu rekoč: Žerjav nam je pripravil že gospodarski agromerski polom, tudi politični «agromerkur» še nam bo.

Pobitost pri Žerjavovcih in Puceljevcih.

Z liberalnim dr. Žerjavom in Kukovcem je pa tepen in obsojen tudi Pucelj in njegova laži Samostojna stranka. Se tik pred volitvami je Pucelj v Beogradu smeje ozvanil, da gre on in njegovi z Žerjavom. Sedaj lahko vidi, kako ju je zapustila in obsodila celo bivša liberalna Ljubljana.

Za nas, za Slov. ljudsko stranko, so te volitve vepotembne, kajti kažejo nam, da ne verujemo in upamo zastoj, da se ljudstvo strezni in spozna, kje je poštenost in resnica in kje hinavščina in laž. Če je bivša liberalna Ljubljana tako obsodila vse, ki so pod krinko jugoslovanstva in državotvornosti napasli svoj tre-

buh in izvrševali protiljudski, protiverski program, kaj še le bo na deželi!

V Ljubljani je zmagala misel slovenske avtonomije, zmagala je poštenost, ali naj bo drugače med poštenim, krščanskim slovenskim kmetijskim ljudstvom? Ne sme biti in tudi ne bo: slovensko ljudstvo bo iztrebilo in zapodilo vse, ki so nas napravili za hlapce beograjskega centralizma ter nas ogoljufali za svobodno in ujedinjeno Slovenijo. Ljubljanske volitve so zanesljiv znak, da bomo samostojne in demokrate pri prihodnjih volitvah — pokopali. Čim bolj temeljito opravimo ta posel, tem prej bomo res enakopravni državljani, tem prej zavladata red in poštenost.

DEKLIŠKI TEČAJ ZA MARIBORSKO OKROZJE

se vrši dne 27. decembra na Sentjanzevo v Mariboru v dvorani v Lekarniški ulici.

Na sporedu dekliškega tečaja je pet referatov: 1. Naloga ženstva v javnem življenju. 2. Socialna dobrodelnost. 3. Pomen treznostnega gibanja za današnjo družbo. 4. Ustroj ženskih organizacij in 5. Za krščansko družino. Popold. ob pol 2. uri bo akademija na čast udeleženkam. Predavale bodo voditeljice ženskega gibanja in dobri govorniki.

DEKLETA! Na Sentjanzevo pridite v Maribor! Vsaka Dekliška zveza naj pošlje vsaj po dve zastopnici.

Dekliški tečaj bo za to posebno važen, ker se bo na njem obravnavalo o dekanijski in okrožni dekliški organizaciji.

Po duhu in zaslugi režima.

Pred dobrim tednom se je zaključila v Somboru zanimiva sodnijska razprava proti petorici oblastnikov in stebrov današnje vlade v Vojvodini. Glavni obtoženec je bil dr. Stojkov, namestnik velikega župana v Vojvodini, z njim so pa sezeli na obtožni klopi bivši veliki župan Nikola Arsenović, ravnatelj veliko-županijskih uradov Zundanić, srezniki načelnik Krstekanić, neki velepodjetnik in neki bankir. Obtožnica navaja dolgo vrsto zločinov, katere so ti ljudje izvrševali pod varstvom današnje vlade, njenih prvakov in vladnega strankarstva, gotovo pa imajo ti ljudje še mnogo na vesti, kar ni prišlo v obtožnico. Z zločinskim početjem na veliko in posebno predrzno je začel dr. Stojkov tedaj, ko so morale naše oblasti prav na hitro izprazniti bajski trikot pred Madžari. Gospod veliki župan, oziroma njegov namestnik, je dobil iz Beograda nalog, naj zbere državno blago ter odpelje s seboj, dr. Stojkov je pa to naročilo po svoje razumel ter tudi izvedel.

Državni denar je tako pospravil, da je sebi pridržal nad pol milijona kron, narodu je rekviriral živino kot «državno blago» ter jo potem prodajal in delil svojim prijateljem in pomočnikom, skratka rečeno: sušil je kase in zaloge, nad narodom pa postopal kot pravi razbojnik.

Nadalje našteva obtožnica celo vrsto goljufij in poneverb. Ponarejal je pobotnice na velike svote, katerih pa ni izplačal, iz uradne blagajne je vzel nad 100 tisoč kron ter jih poslal svojemu sinu, ki je moral kot sin srbskega oblastnika in prvaka seveda študirati v Švici, rekvirirano živino je prodajal kar pod roko, brez vsake licitacije svojim prijateljem in še le to, da je skušal podkupiti nekega drugega višjega uradnika, naj

bi zopet odvezel invalidom in dobrovoljcem dodeljeno zemljo ter jo njemu pripisal, ga je razkrinkalo in pogubilo, ker je bil dotični uradnik slučajno pošten in ker je Stojkov že tako predrzno in brezskrbno uganjal svoje zločine, da je moralo priti vse v javnost.

Dokler je gulil in goljufal, zatiral in preganjal samo kmete, je bilo njegovo početje popolnoma varno. Na vsako pritožbo je še z večjo krutostjo odgovoril in ob vsaki priliki je pokazal, da ima Pašiča in Pribičevića za seboj. Vozil se je v Beograd, ali je pa pisal in vedno je prinesel kako posebno «naredjenje», ki mu je dajalo nad ubogim narodom proste roke. Se le ko se je spravil nad svoje sodravnike in nad gospodo, mu je stopila nasproti pravica ter ga s pajdaši vred posadila pred sodišče.

Na razpravi je bil miren, na ustih mu je igral prezirljiv nasmeh in kakor se je ponasal, da je doktor prava in pravoslavna bogoslovja, tako je tudi z nekim ponosom zabrusil sodnikom: «Razbojnik sem, pa saj so tudi drugi!» — S tem je hotel tudi povedati, da drugi razbojniki samo radi tega ne pridejo pred sodišče, ker so večji od njega, ali pa, ker stojijo še višje kot je stal on, — in pa to, da je pač takšen, kakoršnega so ga drugi vzgojili, podpirali in v upravi namestili.

Režim je dobro razumel Stojkov nastop in zato se je tudi ves čas preiskave in razprave trudilo, da razne podrobnosti njegovega početja v Vojvodini ne pridejo v javnost. Ko se je obtoženec glede izpraznitve bajskega trikota, kjer si je toliko denarja in blaga nagrabil, začel sklicevati na posebno povelje ministra Pribičevića, ki je imel tedaj notranje zadeve, so hitro prešli na prihodnjo točko obtožnice ter opustili vsako razmotrivanje o tem, da-li so morda tudi ministrske posebne naredbe in v koliko podpirale njegovo postopanje. Gotovo je, da je nad dr. Stojkom precej oblastnikov, katerim bi bilo ljubše, če bi ta razbojnik še vnaprej ostal nezakrinkan in neobsojen. Njim je prišel dr. Stojkov samo po posebni smoli ali nesreči pred sodišče in tako po nesreči tudi prah v javnosti in pa obsodba ni mogla izostati. Stojkov je dobil pet let, veliki župan Arsenović dva in pol, drugi manjše kazni, bankirja so pa oprostili.

«Razbojnik sem, pa saj so tudi drugi!» — S tem izgovorom bo obsojenec sedaj podvezemal vse korake, da svojo kazen omili in gotovo bo našel ljudi, ki si bodo mislili: zakaj bi sedel ta razbojnik tako dolgo, ko je toliko drugih in še hujših na prostem! Napravili se bodo rekurzi in mogoče pride celo kako pomiloščanje, ker gospodi okrog ministra Markovića, ki deli pravico, vest ni čista in ker ima ta gospoda za navadne in nevarne zločince razne milosti, ki se pa političnim preganjencem niti v toliko ne naklonijo, v kolikor to zakon sam zahteva.

Stojkov in njegovi istočasno obsojeni pajdaši so bili oblastniki v Vojvodini, upravljali so narodno in državno premoženje, izvajali razne zakone ter predstavljali pred narodom državno oblast, ki zahteva od državljanov izpolnjevanje državljanjskih dolžnosti, njim ob strani so pa stali drugi oblastniki, ki naj bi predstavljali ono državno oblast, ki daje državljanu varstvo pred krivicom.

Sedaj pa da vidimo, kakšni ljudje so se našli med temi! — Eden je bil predsednik okrožnega sodišča v Subotici — Milan Magarošević, ki se je brez pravice podpisoval kot «doktor» in ki je sedaj v preiskavi radi

V libijski puščavi.

Roman.

Angleški spisal A. Conan Doyle.

V Egipt, v deželo bajnega Nila in nepregledne puščave, v deželo piramid in tempeljn in razvalin, v deželo kjer se srečavata križ in polumesec, evropska in orientalska kultura — tja nas vodi naša povest.

Nekdaj, pred mnogimi, mnogimi tisočletji je tam živel narod egipčanski, mogočni faraoni so mu vladali in njihova oblast je segala daleč preko mej Nila in Egipta. Orjaške piramide, razsežne groblje mest in palač, mračne razvaline tempeljnov še danes pripovedujejo o njihovem bogastvu, o njihovi veri, o mišljenju in življenju njihovega naroda.

Pa faraoni so legli v grob in Egipčani so izginili v valu zgodovine, dolino Nila pa je preplavilo divje, bojevitvo ljudstvo Arabcev, mohamedanov in použilo vase zadnje ostanke nekdanjega mogočnega egipčanskega rodu.

In več nego tisoč let je nemoteno vladal mohamedanski polumesec nad Nilom in odtod razširil vero Mohamedovo in oblast kalifov preko afriške puščave tja do obal atlantiškega morja ter ob Nilu navzgor globoko v osrčje Sudana, v deželo črncev, zamorcev.

Dokler ni zemljo si osvajajoči Anglež prišel v Egipt in ga zasedel, sredi pretečenega stoletja. Po hudih bojih šele, seve. V krvi so udušile angleške čete upo-

re mohamedanskih beduinov, borečih se za neodvisnost svoje zemlje, in komaj je bila zadušena vstaja v enem kotu dežele, že je izbruhnil požar na drugem koncu in ni še mnogo desetletij temu, da so Angleži po hudih bojih zatrli zadnjo večjo vstajo dervišev, fanatične mohamedanske sekte, ob gornjem Nilu. Pravi gospodarji Egipta so Angleži le ob spodnjem Nilu. Ob brezkončnih peščenih puščavah desno in levo ob gornjem Nilu pa so prej ko slej beduini neoporečni vladarji. Potovati po Nilu navzgor pod varstvom številnih obrežnih postojank in posadk Angležev to je sicer več ali manj varno, kdor pa hoče prodreti od Nila v stran v puščavo, ta mora še dandanes skoraj z gotovostjo računati, da se bo srečal s sovražnimi beduini, pred nekaj leti pa je bilo tako potovanje v notranjščino puščave sploh skrajno nevarno.

In Egipt je dežela, kamor se potuje. In je tudi vredna denarja in truda! Davna preteklost, piramide, stinje, orjaški tempeljni, grobovi, mumije, skrivnostni napis na skalah in spomenikih, — vse to vleče vede in zabave in razvedrila željne «turiste» iz vseh delov sveta v deželo nekdanjih Faraonov. Pa tudi pestra, neprestano se menjajoča pokrajina je nad vse vredna obiska. Starodavni Nil, ki se tiho in sanjavo vije po vedno zeleni dolini in za vsakim ovinkom nudi vedno nove, zanimive prizore, in trdno ob njegove bregove segajoča gola, rujava, ožgana puščava, peščeno morje, — koga bi ne zanimalo, da si vse to ogleda, da se navžije, potujoč na udobnem turistovskem parniku po Nilu navzgor, te

bajne orientalske pokrajine! In če prištejemo k vsemu temu še pisano sliko jutrovskega življenja, ki se razgrinja potniku po ulicah, po bregovih Nila, po parkih in barkah, kamor pogleda, — melanholične Felah, kmete, potomce nekdanjih Egipčanov, zarjavele ponosne beduine v belih volnenih haljah, na krasnih konjih ali pa brzonogih kamelah, pristne sinove puščave, črnce z daljnega juga, vse to raznobarno mešanico živahnosti, nemirnosti, — bomo razumeli, zakaj se vsako leto, ko mrz in led zagrneta meglene severne kraje, denarni tujeji napotijo v solnčni, topli Egipt, da tam, pod vedno vedrim nebom Nila in puščave, prezimijo, da si pomirijo svoje zdelane živce in si razvedrijo utrujenega duha.

In angleška uprava v Egiptu je vsestranski preskrbela, da takim izletnikom ne manjka nobene udobnosti. Ne mislimo pri tem na potovanje v spodnjem Egiptu, ki je s svojimi velikimi mesti, obilnimi železnicami in razkošnimi hoteli popolnoma podoben ostalemu kulturnemu svetu. Turisti, ki hočejo videti in doživeti kaj več, potujejo ob Nilu navzgor, več sto kilometrov na jug od Kaire, tja, kjer grunjo v ozki Nilovi soteski mogočni «pragovi» in vali Nil, kadeč in peneč se, svoje rjave valove preko silnih skal, tja, kjer sega v neposredno bližino reke brezkončna, divja puščava. Udobni, z vsem preskrbljeni parniki vozijo izletnike do «pragov», tam jih izkrcajo in gostobesedni «dragoman», tolmač, vodi družbo na obrežje, ji razkazuje spomenike in razvaline, jih pelje tudi na rob